

Installationsskrift för professor Fredrik Nilsson

Fredrik Nilsson föddes den 21 juli 1967 och växte upp i Borstahusen. Han blev student vid Lunds universitet 1989. Här studerade han historia, konsthistoria och etnologi. Kandidatexamen i etnologi avlades 1992 och doktorsexamen 2001.

Från 2001 till 2004 var Nilsson anställd som forskare vid Lunds universitet. Under 2004 var han även gästforskare vid The Institute for Advanced Studies in the Humanities, University of Edinburgh. År 2006 till 2012 var han knuten till Malmö universitet, dels i lärarutbildningen, dels i den kulturanalytiska miljön Historiska studier. Han blev docent i etnologi vid Malmö universitet 2008 och professor i samma ämne 2011. Perioden 2012–2019 var Nilsson anställd vid Lunds universitet och blev 2012 befördrad till professor i etnologi i Lund. Tjänstgöringen omfattade bland annat uppdraget som föreståndare för forskningsmiljön Centrum för Öresundsstudier. Under läsåret 2015–2016 var Nilsson tillförordnad professor i nordisk etnologi vid Åbo Akademi. 2019–2022 var han anställd som biträdande professor i samma ämne. I maj 2022 utnämndes Nilsson till ordinarie professor och sedan augusti 2023 är han chef för ämnesklustret för kulturvetenskaper som omfattar nordisk etnologi, nordisk folkloristik, kandidatutbildningen i kulturanalys samt det kulturvetenskapliga arkivet Cultura.

Fredrik Nilssons forskning är kulturhistoriskt orienterat med en grund i kulturanalys samt med ett särskilt intresse för relationen materialitet-människa. Ett empiriskt huvudspår utgörs av studiet av nationsgränser och transnationella rörelsemönster. Nilsson har i detta sammanhang belyst formering av politiska rörelser, såsom skandinavism, ungsocialism och antifascism, men även kriminella nätverk (1920-talets sprit-smuggling) samt vardaglig arbetspendling i flera nordiska gränsregioner. Vid sidan om

detta har Nilsson undersökt religion och genusformering i det moderna samhället, med särskilt fokus på Frälsningsarmén, samt den kulturella ekonomin, med fokus på aktiesparande som en modern folkrörelse. Nilssons forskning har även tangerat medicinsk humaniora i två större forskningsprojekt, det ena behandlade maskulinitet och övervikt, det andra medicinska interventioner i samband med flyktingmottagning. Till detta ska läggas flera studier av etnologins ämneshistoria.

Nilsson har erhållit forskningsmedel från bland annat Vetenskapsrådet, Riksbankens Jubileumsfond och Svenska litteratursällskapet i Finland. Han har tilldelats vetenskapliga priser av Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur (2013), Skåneländska Gastronomiska Akademien (2011) och Nils Karlebys Stiftelse för Skånsk Kultur och Historia (2001).

Fredrik Nilsson har haft ett flertal uppdrag som sakkunnig för lektorat, docenturer och professurer i Danmark, Finland och Sverige samt deltagit som expert i utvärderingar av master- och forskarutbildningar i Sverige. Han har lång erfarenhet av fler- eller tvärvetenskapliga samarbeten. Likaså har Nilsson bred erfarenhet av samverkan med såväl arkiv och muséer som privata och kommunala verksamheter.

Han är ledamot i Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur samt Svenska litteratursällskapetets vetenskapliga råd. Nilsson ingår även i redaktionsrådet för flera vetenskapliga tidskrifter: Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik, Rig. Kulturhistorisk tidskrift samt Ethnologia Fennica.

Nilssons publikationer omfattar 6 monografier, 9 antologier (som redaktör), 8 temanummer av vetenskapliga tidskrifter (som redaktör), 85 bidrag i antologier, tidskrifter och vetenskapliga rapporter samt ett stort antal recensioner, bloggposter och krönikor. Sammanlagt uppemot 200 publikationer.

Personalia

Född den 21 juli 1967

Examina

Fil. dr. Etnologiska institutionen, Lunds universitet, 2001

Fil. kand. vid Etnologiska institutionen, Lunds universitet, 1992

Docentur

Docent i etnologi, Malmö universitet, 2008

Anställningar (urval)

Professor, nordisk etnologi, Åbo Akademi, Finland, 1/5 2022–

Biträdande professor, nordisk etnologi, Åbo Akademi, Finland, 2019–2022

Tillförordnad professor, nordisk etnologi, Åbo Akademi, Finland, 2015–2016 (heltid), 2016–2018 (deltid)

Universitetslektor i etnologi, Institutionen för Service management och tjänstevetenskap, Lunds universitet, 2011–2019, befordrad till professor i etnologi, 2012

Universitetslektor (vikariat), Lärarutbildningen respektive Historiska studier, Malmö universitet, 2006–2012, befordrad till professor i etnologi 2011

Forskningsprojekt (urval)

Den medicinska spärren. En etnologisk studie av biopolitiskt gränsarbete 1943–1948. (Tillsammans med Markus Idvall). Vetenskapsrådet, 2019–2022, 5 400 000 sek

Vardagens rum. Svensk kultur i Finland under 1900-talet – traditionsvetenskapliga perspektiv. Svenska Litteratursällskapet i Finland, 2017–2019, 625 000 euro

Predikande och kvinnor och gråtande män – en studie av genus och religion i Frälsningsarmén i Sverige 1883–1921. (Tillsammans med Johan Lundin). Vetenskapsrådet, 2010–2012, 3 500 000 sek

Development of a Cross Border Region. The Interplay between Borders, Identities and Integration based on Studies of the Øresund Region. (Tillsammans med bl.a. professor Lise Lyck, Copenhagen Business School, prof. Hanne Sanders, Historiska institutionen, Lunds universitet). Öresundsregionens forsknings- och utvecklingskommitté, 2002–2005, 5 000 000 sek

Share Investing – A New popular Movement? An ethnological investigation of share investing's driving force, forms of expression and communities. Riksbankens Jubileumsfond, 2002–2004, 2 000 000 sek

Bedömnings- och handledaruppdrag inom forskarutbildning

Handledare för 14 doktorander vid Lunds universitet, Uppsala universitet respektive Åbo Akademi varav 8 är slutförda

Opponent vid 7 doktorsdisputationer vid Lunds universitet, Köpenhamns universitet, Stockholms universitet respektive Uppsala universitet

Betygsnämnsmedlem vid 15 disputationer vid Lunds universitet, Malmö universitet, Stockholms universitet respektive Åbo Akademi

Akademiska förtroendeuppdrag, medlemskap och ledarskap (urval)

Chef, Klustret för kulturvetenskaper, Åbo Akademi, 2023–

Föreståndare för Centrum för Öresundsstudier, Lunds universitet, 2012–2017

Ledamot, Vetenskapliga rådet, Svenska Litteratursällskapet, Helsingfors, 2020–

Ledamot, Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur, 2019–

Ledamot och vice ordförande, Traditionsvetenskapliga nämnden, Svenska Litteratursällskapet, Helsingfors, 2018–

Ordförande, Sjöhistoriska institutet vid Åbo Akademi, 2021–

Övriga uppdrag som sakkunnig och vetenskaplig expert (urval)

Sakkunnig, bedömning av sökande till professuren i Europeisk etnologi, Köpenhamns universitet, 2022

Sakkunnig, bedömning av ansökningar till Köpenhamns universitets *Professor promotion program*, 2022

Sakkunnig, bedömning av sökande till två lektorat i etnologi, Saxo-Institutet, Köpenhamns universitet, 2014

Sakkunnig, bedömning av sökande till universitetslektor i etnologi, Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet, 2013

Sakkunnig, bedömning av lektorstjänst i etnologi, Saxo-Institutet, Köpenhamns universitet, 2012

Medlemskap i redaktion och redaktionsråd

Ethnologia Fennica, tidskriftens internationella redaktionsråd, 2022–

Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik, tidskriftens redaktionsråd, 2016–

Rig. Kulturhistorisk tidskrift, tidskriftens redaktionsråd, 2010–

Akademiska priser och utmärkelser

Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur. Harry Karlssons fond för folklivsforskning: "För hans mångfasetterade forskning, som starkt bidragit till att utveckla etnologiska kulturhistoriska perspektiv", 2013.

Anders Salomonssons minnesstipendium: "För att i Anders Salomonssons anda fört vidare dialogen mellan historia och nutid och visat hur dagens problem bättre förstås med ett historiskt perspektiv", 2011.

Nils Karlebys Stiftelse för Skånsk Kultur och Historia, pris för doktorsavhandlingen, 2001.

Internationella konferenser, konferenssessioner och konferenspresentationer

Medarrangör av 2 internationella konferenser och 7 sessioner vid internationella konferenser. Föredragshållare vid 13 internationella konferenser.

Publikationslista (urval)

Monografier

2023: *Den medicinska spärren. Smitta och gränsarbete i skuggan av Förintelsen*. Göteborg: Makadam Förlag. (med Britta Zetterström Geschwind och Markus Idvall).

2015: *Spritsmuggling på Östersjön. En kulturhistorisk studie av nätverk i tillblivelse*. Göteborg: Makadam Förlag. (med Johan A. Lundin).

2011: *I ett bolster av fett. En kulturhistoria om övervikt, maskulinitet och klass*. Malmö: Sekel Förlag

2003: *Aktiesparandets förlovade land. Människors möte med aktiemarknaden*. Symposion.

2000: *I rörelse. Politisk handling under 1800-talets första hälft*. Lund: Nordic Academic Press.

1999: *”När en timme blir tio minuter”. En studie av förväntan inför Öresundsbron*. Lund: Historiska Media.

Antologier (redaktör och medredaktör)

2021: *Nordisk etnologi 1921–2021. Ett ämne i rörelse*. Åbo: Åbo Akademi Förlag. (med Anna-Maria Åström).

2019: *Fika, Hygge and Hospitality. The Cultural Complexity of Service Organisation in the Öresund Region*. Göteborg: Makadam Förlag. (med Christer Eldh).

2017: *Kulturhistoria. En etnologisk metodbok*. Lund Studies in Arts and Cultural Science. (med Lars-Eric Jönsson).

2014: *Skratt som fastnar. Kulturella perspektiv på skratt och humor*. Lund Studies in Arts and Cultural Science. (med Lars-Eric Jönsson).

2010: *Rockin´ the Borders. Rock Music and Social, Cultural and Political Change*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing. (med Björn Horgby).

2010: *Regionauterna – Öresundsregionen från vision till vardag*. Göteborg: Makadam Förlag. (med Orvar Löfgren).

2007: *Öresundsgränser. Rörelser, möten och visioner i tid och rum*. Makadam Förlag. (med Hanne Sanders & Ylva Stubbergaard).

1999: *Ta fan i båten. Etnologins politiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur. (med Tine Damsholt).

Tidskrifter (redaktör och medredaktör)

2021: Budkavlen 100 år: En tidskrift i tiden. *Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik*, vol. 100. (med Lena Marander-Eklund)

2020: Kritiska perspektiv på smarthetens kulturella praktiker (med Ann-Helen Sund). *Kulturella Perspektiv. Svensk etnologisk tidskrift*. Nr 4.

2018: Under ytan. Kulturanalyser av det bortglömda, dolda och triviala. *Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik*. (med Lena Marander-Eklund).

2017: Flykt (med Björn Magnusson Staaf och Charlotte Åkerman). *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 8.

2014: Cykelkulturer (med Lars-Eric Jönsson och Charlotte Hagström). *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 4.

2012: Transnationella rörelser. *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 1.

2007: Etnologiska klassiker? (med Lars-Eric Jönsson). *RIG, Kulturhistorisk tidskrift*. Nr 4.

2007: ETN:KRY (med Malin Ideland & Kristofer Hansson). *ETN. Etnologisk tidskrift*. Nr 3.

Artiklar, kapitel och rapporter (ett urval)

2022: Varma känslor på kallt underlag. En mytisk isbrygga och gryende skandinavism. I: *Is – på olika vis*. Meddelanden från Sjöhistoriska institutet vid Åbo Akademi nr 37, Forum navales skriftserie nr 84. Åbo.

2021: Ett ämne blir till. I: *Nordisk etnologi vid Åbo Akademi. Ett ämne i rörelse*. Åbo: Åbo Akademi Förlag.

2021: Pionjären Gabriel Nikander. En samhällsorienterad etnologi. I: *Nordisk etnologi vid Åbo Akademi. Ett ämne i rörelse*. Åbo: Åbo Akademi Förlag.

2021: "Till läsaren". *Budkavlen som emotionell, politisk praktik. Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik*, vol. 100.

2021: "Vad håller folk på med?": En studie av Coronaviruset, självreglering och kulturella stereotyper (med Lena Marander-Eklund). *Tidskrift for kulturforskning*. 2021/1.

2021: "Världens fredligaste gräns". Gränsarbete vid nations-, kultur- och språkgränser i norr. I: *Mentala gränshinder – gränsen mellan Finland och Sverige*. Rapport gjord av Öresundsinstitutet med finansiering från det svenska Regeringskansliet/ Utrikesdepartementet.

2021: Skönlitteratur som kulturanalytisk strategi. I: *Där kunskapen tättnar som moln. Essäer om litteraturen som kunskapsfält och kunskapsform*. Åbo Akademi. Åbo.

2020: En gränslöst god svensk moral? Invalidtransporter, känslor och moralisk positionering (med Johan A. Lundin). I: *Människor, mening och motstånd. En vänbok till professor Mars Greiff*. Skrifter med historiska perspektiv, 24. Malmö Universitet.

- 2019: "Yet, they are still humans in need of help". On humanitarian aid and moral performances. I: *Fika, Hygge and Hospitality. The Cultural Complexity of Service Organisation in the Öresund Region*. Göteborg: Makadam Förlag.
- 2019: In the Mood for Business? Emotionellt gränsarbete i Öresundsregionen. I: *Mentala gränshinder Öresund. Danska och svenska företagens syn på hinder och möjligheter vid arbete över gränsen*. Malmö: Öresundsinstitutet.
- 2018: Under ytan, bakom fasaden. En kulturanalys av smuggling, rumslig ordning och moraliska geografier. *Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik*.
- 2018: Mentala gränshinder och den svensk-norska gränsens kulturella komplexitet. I: *Mentala gränshinder. En studie av hur norska och svenska företagare erfar och uppfattar arbete över gränsen*. Malmö: Öresundsinstitutet.
- 2017: "Man bör ha en medicinsk spärr". En studie av kulturellt gränsarbete (med Markus Idvall). *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 8.
- 2017: Om etnologi och kulturhistoriska metoder (med Lars-Eric Jönsson): I: *Kulturhistoria. En etnologisk metodbok*. Lund: Lund Studies in Arts and Cultural Sciences.
- 2017: Snedvridningar – kulturanalytiska ledtrådar. I: *Kulturhistoria. En etnologisk metodbok*. Lund: Lund Studies in Arts and Cultural Sciences.
- 2016: Om intuition och kulturanalytisk metodologi. *Laboratorium för folk och kultur. En kulturvetenskaplig tidskrift*. Nr 1, 2016.
- 2015: "Två hypermodernt klädda och väl kolorerade damer". Om kvinnlighet och kriminella nätverk". I: *I utkanter och marginaler. 31 texter om kulturhistoria*. Stockholm: Nordiska museets förlag.
- 2014: Humor i motståndets tjänst. Överviktigas Riksförbund och kampen mot diskriminering. I: *Skratt som fastnar. Kulturella perspektiv på skratt och humor*. Lund Studies in Arts and Cultural Science.
- 2014: "På velociped öfver Öresund!" Gränspraktiker och kulturella föreställningar om cykellandet Danmark. *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 4.
- 2014: Dumma, feta och otäckt desperata. I: *Health Management. Att leda hälsoverksamheter med service i fokus*. Stockholm: Sanoma.
- 2014: Border Practices and Speed. Cultural perspectives on borders and smuggling. *Ethnologia Europaea*. Vol. 44.
- 2014: "Vore jag man ...". Kvinnliga skandinavister och politisk handling vid 1800-talets mitt. I: *Skandinavism. En rörelse och en idé under 1800-talet*. Göteborg: Makadam.
- 2013: "Vi måste taga de olyckliga till våra hem och hjärtan". Frälsningsarmén och gästfrihetens gränser. *Rig. Kulturhistorisk tidskrift*. Nr 2.
- 2012: Sprängningen av Amalthea. Transnationella nätverk och regional integration. *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Nr 1.

- 2012: "Ett ypperligt fortskaffningsmedel i Herrens krig'. Den cyklande Frälsningsarmén och det modernas besvärjelser. *Idrott, Historia & Samhälle. Svenska idrottshistoriska föreningens årsskrift*.
- 2012: Tänk om Lill-Babs vore en chokladpralin. Om idoldyrkan, symbolisk kannibalism och pilgrimsresor. I: *Intro. En antologi om musik och samhälle*. Malmö: Kira förlag.
- 2012: Martyrer och respektabla kvinnor. Osäkra identiteter inom Frälsningsarmén vid 1800-talets slut. I: *Individer i rörelse. Kulturhistoria i 1880-talets Sverige*. Göteborg: Makadam Förlag.
- 2010: Skötsamma punkare och kommunalpampar. Iscensättningen av ett identitetspolitiskt drama. I: *Mycket mer än bara rock. Musik, ungdom och organisering*. Premiss Förlag.
- 2010: Smugglarnas och statsmaktens nätverk. Gränslandets kulturella dynamik (med Johan Lundin). I: *Flytande gränser. Dansk-svenska förbindelser efter 1658*. Göteborg: Makadam Förlag.
- 2010: When Rock and Roll Came to Town: The Threatening Body and the Promising Identity. I: *Rockin' the Borders. Rock Music and Social, Cultural and Political Change*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- 2010: "Det är skönt med ungdomlig entusiasm". Berättelsen om en skötsam protest. I: *Från storslagna visioner till professionell bedömning. Om aktörskap, styrning och profession*. Malmö: Malmö Högskola.
- 2007: "Nationalitet og landegrænser er os ligegyldige". En studie av ungsocialister och gränsöverskridande vid tiden kring 1900. I: *Öresundsgränser. Rörelser, möten och visioner i tid och rum*. Göteborg: Makadam Förlag.
- 2002: Regional extas. Region Skånes och Stiftelsen Skånsk Framtids regionalism. Eller: Ecstasy och den regionala vansinnesdansen. *Nord Nytt*. Nordisk tidskrift för etnologi och folkloristik. Nr 83.
- 2000: En region byggs på bro, kultur och historia. *Invandrare och minoriteter. Tidskrift för kultur, politik, forskning och debatt*. Nr 3.
- 2000: Insiders and Outsiders. I: *Invoking a Transnational Metropolis. The making of the Öresund region*. Lund: Studentlitteratur.
- 1999: "Ångbåtens och Öresundsbrons tid". I: *Ta fan i båten. Etnologins politiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur.
- 1997: "The Floating Republic". On Performance and Technology in Early Nineteenth Century Scandinavian Politics". *Journal of Folklore Research*. Vol. 34, No. 2.